

MUKOMEZE

EMPOWER HER / HIM

JAARVERSLAG 2021

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Sponsorschappen	6
Sponsorschappen 2021	6
Projecten en campagnes	7
Projecten en campagnes gestart vóór 2021	8
Projecten en campagnes gestart in 2021	10
Activiteiten en media-exposure	13
Activiteiten 2021	13
Media-exposure 2021	14
Financiële verantwoording	15
Doelstellingen vanaf 2022	18
Contact informatie	19

© 2022 Stichting Mukomeze

Tekst Stichting Mukomeze (2022) Anne-Marie de Brouwer, Freek Dekkers, Christine van Noort, Lia Kleuskens **Ontwerp & vormgeving** Gerben Snijder **Fotografie** Stichting Mukomeze **Met speciale dank aan** Alle sponsors, donateurs en vrijwilligers die belangeloos hebben bijgedragen aan het werk van Stichting Mukomeze. De personen op de foto's in dit jaarverslag worden allen gesteund door, zijn werkzaam bij of steunen Stichting Mukomeze en/of onze partnerorganisatie Solace Ministries.

Wij zijn trots u het twaalfde jaarverslag van Stichting Mukomeze te kunnen presenteren.

Stichting Mukomeze staat voor het “sterken” ofwel “empoweren” van vrouwen en mannen die in 1994 seksueel geweld tijdens de genocide tegen de Tutsi’s hebben meegemaakt en daar nog dagelijks de naweeën van ondervinden. Samen met hen en onze partnerorganisatie Solace Ministries in Rwanda, werken wij aan hun “empowerment” op velerlei gebied: fysiek, psychologisch, materieel, sociaal, economisch en spiritueel. Hoewel deze vrouwen en mannen de meest verschrikkelijke dingen hebben ervaren en weinig hoop koesterden op een menswaardige toekomst, hebben wij in 2021 weer met eigen ogen kunnen constateren dat iedere vorm van support en aandacht, hoe klein ook, telt.

Het jaar 2021 stond wederom in het teken van de wereldwijde Covid-19 (ofwel Corona) pandemie. In Rwanda waren er een aantal Corona besmettingen bij het personeel van Solace Ministries als ook bij enkele vrouwen in ons programma. Door de getroffen maatregelen, was de impact op hun leven uiteraard heel groot. Vanwege Covid-19 waren thuisbezoeken en individuele sessies en groeps counseling voor het tweede opvolgende jaar niet mogelijk. Veel van onze vrouwen zijn alleen omdat hun families tijdens de genocide zijn uitgeroeid. De mannen en vrouwen in ons programma werden in deze moeilijke tijd bijgestaan door counselors via de telefoon. Helaas heeft niet iedereen de beschikking over deze mogelijkheid, waardoor het voor sommige vrouwen en mannen heel eenzaam was. Velen raakten gedeprimeerd. Acute hulp in de vorm van counseling was dan ook heel hard nodig. Onze partner Solace Ministries deed er ook dit jaar weer alles aan om iedereen zo goed mogelijk te begeleiden. Helaas misten zij ook de nodige inkomsten (bijvoorbeeld uit het Solace Guesthouse), waardoor ze genooddaakt waren om een groot aantal salarissen stop te zetten. Hierdoor hadden ze weer minder capaciteit, terwijl het werk onverminderd was en juist nu zo hard nodig.

Mukomeze heeft zich dan ook dit jaar extra ingezet om gelden binnen te halen, zowel voor Covid-19 noodhulp als voor reguliere projecten en sponsorschappen. Niet alleen hebben we meer project aanvragen ingediend en onze reserves kunnen aanvullen met niet-geoordeelde gelden, we hebben ook nieuwe ideeën ontwikkeld, zoals het ‘Vrienden van Mukomeze’ programma en een nieuw gemeenschapsproject idee. In het ‘Vrienden van Mukomeze’ programma kunnen bedrijven en individuen Mukomeze op jaarbasis steunen en krijgen zij als vriend er ook iets voor terug in de vorm van bijvoorbeeld een lezing over het werk van Mukomeze/Solace Ministries. De opbrengsten uit dit programma, gebruikt Mukomeze vervolgens weer om enkele onvoorziene kosten te kunnen dekken (zoals sponsorschappen doorbetalen als een sponsorschap stopt) en een kleine bijdrage te kunnen doen in de salariskosten van Solace Ministries. Het nieuwe gemeenschapsproject is een project waarin we zowel de componenten van de sponsorschappen als de projecten willen samenbrengen en dit vervolgens bij bedrijven pitchen. Zij kunnen dan een specifieke gemeenschap steunen.

Daarnaast hebben we nog enkele andere professionele slagen gemaakt. We hebben sinds dit jaar een nieuwe website en een nieuw logo; een frisse nieuwe start. Tevens nam Mama Lambert dit jaar enkele malen deel aan de bestuursvergaderingen, waardoor we direct input vanuit haar expertise hadden en zij ziet waar Mukomeze mee dealt. We namen vaker deel aan meetings van andere netwerken, zoals CRSV Network NL maar ook Partin, waar we dit jaar lid van werden. Eind 2021 hielden we bovendien onze allereerste Internationale Adviesraad en Ambassadeurs meeting, waarin iedereen gezamenlijk aanwezig was om te brainstormen over de toekomst van Mukomeze.

Voorwoord

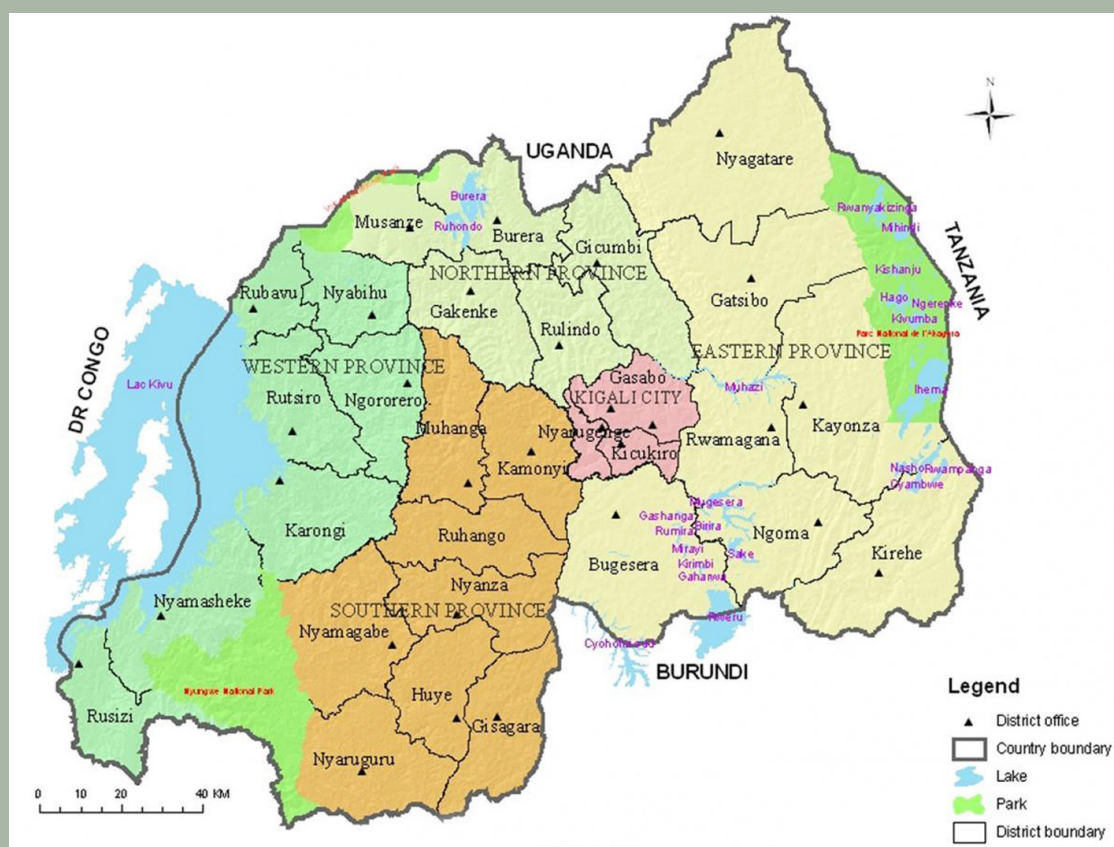

2021 was tenslotte ook het jaar waarin we afscheid namen van Karin van Hirtum als bestuurslid Communicatie. Haar rol werd overgenomen door Mariëlle van de Weijenberg. Voor Mariëlle werd het eind 2021 duidelijk dat deze rol haar toch niet helemaal ligt. Besloten werd haar op de bestuursfunctie Fundraising te zetten, zodat ze een trekkersrol kan vervullen op het binnenhalen van fondsen. Voor de bestuursfunctie Communicatie wordt een nieuw bestuurslid gezocht.

Tenslotte, voor ons is het van belang de vrouwen en mannen in ons programma net dat zetje in de rug te geven dat hen helpt op weg naar hun eigen redzaamheid. Samen met onze donateurs, sponsors en vrijwilligers, hebben wij in ons bestaan al veel bereikt, maar het mag duidelijk zijn dat er nog veel meer vrouwen en mannen in Rwanda zijn die onze en uw steun verdienen. Wij zullen ons voor hen inzetten en hopen dat samen met u te mogen (blijven) doen.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Anne-Marie de Brouwer', with a horizontal line underneath.

Anne-Marie de Brouwer
Voorzitter Stichting Mukomeze

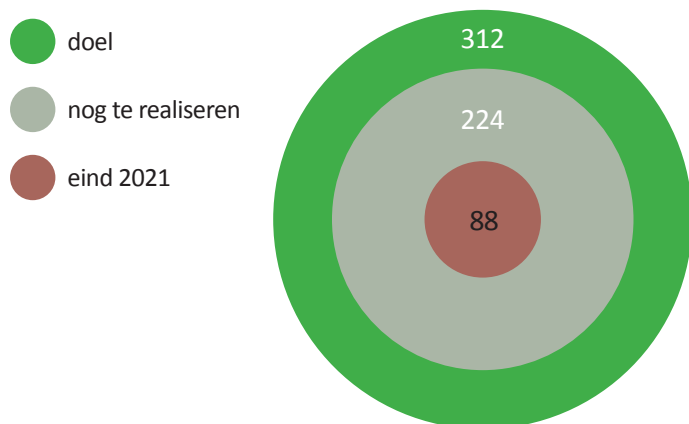

Sponsorschappen 2021

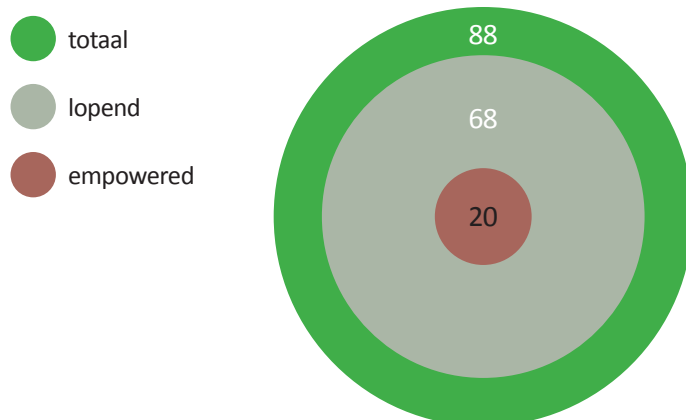
Eind 2021 werden 68 personen (65 vrouwen en 3 mannen) gesponsord door mensen uit Nederland, België, Zwitserland, het Verenigd Koninkrijk en Canada (eind 2020 ging het om 67 gesponsorde personen). Sinds de oprichting van de stichting zijn de sponsorschappen van 20 personen beëindigd, vanwege, voornamelijk, hun 'empowerment' (ons doel). Dit betekent dat, eind 2021, in totaal (lopende sponsorschappen en afgesloten sponsorschappen) 88 personen gesteund zijn door het Mukomeze sponsorschapsprogramma (in 2020 was dit aantal 87). Ondanks de lichte stijging van het aantal gesponsorde vrouwen en mannen in 2021 is er veel veranderd. Een aantal sponsoren heeft na jarenlange inzet hun sponsorschap beëindigd. Voor deze vrouwen hebben wij een nieuwe sponsor gevonden. De aanwending van de sponsorbijdragen door Rwandese genocide overlevenden van seksueel geweld is divers. Denk hierbij aan het volgen van een opleiding, het repareren van hun huis, het betalen van schoolmaterialen en schoolgelden voor hun kinderen en/of de wezen voor wie zij zorgen, het kopen van een geit of een koe en het opzetten van een bedrijfje om in eigen inkomsten en basisbehoeften te kunnen blijven voorzien. Het uiteindelijke doel is om weer op eigen benen te kunnen staan.

In 2021 is er een totaalbedrag van €24.400 aan sponsorschappen besteed (in 2020 was dit een bedrag van €24.020).

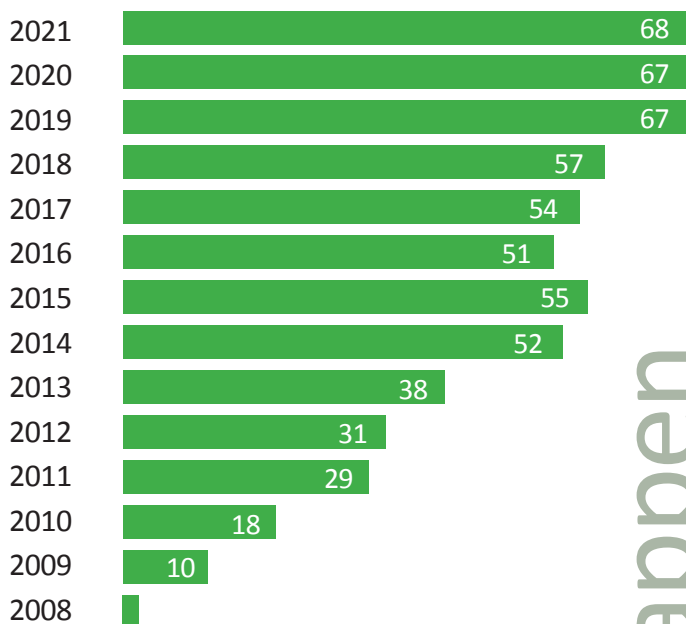
Totaal aantal sponsorschappen te realiseren

Sponsorschappen totaal 2021

Lopende sponsorschappen

Sponsorschappen

“Enkele jaren geleden, hebben wij Alvera ontmoet in Rwanda. Tijdens het plukken van de koffiebonen vertelde ze haar indrukwekkende levensverhaal. Een verhaal waarbij menig traan zich liet zien maar waar ook diverse malen een prachtige glimlach tevoorschijn kwam. Een glimlach waar een afschuwelijk verleden achter schuil gaat, die een overwinning vertegenwoordigt en tegelijkertijd dankbaarheid uitstraalt. Dankbaar voor het leven en dankbaar voor wie ze nu is en waar ze nu staat. Ruim 25 jaar na dato wordt de bevolking van Rwanda nog dagelijks geconfronteerd met de genocide. Een litteken dat nooit zal verdwijnen. Maar de volgende generatie staat klaar en wil verder. Door Alvera te steunen, helpen we ook haar kinderen en familieleden. Hen een mooie toekomst gunnen is haar levensdoel geworden. Onze kleine financiële bijdrage is voor haar van groot belang. Misschien zelfs van levensbelang. Wij helpen daarom graag en blijven helpen. Tot in lengte van dagen.”

Familie van den Broek, sponsoren van Alvera

Sponsorschappen

Wat goed ging in 2021

- Enkele langdurige sponsors hebben na jarenlange inzet hun sponsorschap beëindigd. Voor hun sponsorvrouwen hebben wij nieuwe sponsors kunnen vinden.
- De sponsorschappen zijn afgelopen jaar van nog meer waarde geweest dan anders. Corona heeft grote impact op de overlevenden en het sponsorschap heeft hen een stabiele basis in deze moeilijke tijden geboden.
- Wij hebben onze eerste internationale bijeenkomst voor onze ambassadeurs en adviesraadsleden gehouden. Tijdens deze bijeenkomst is gesproken over hoe wij meer sponsors (en donoren) kunnen aantrekken.

"Dear Sponsor, I am glad that you are doing well and everything is fine. For myself, my life is not bad. I am not sick. We are experiencing Covid-19, but I thank God that I have not fallen sick. I pray that you are well and never have to suffer from this pandemic. I want to take this opportunity to thank you very much for your love and support. It is very useful for me in many ways. I am grateful. God bless you and protect you always."

Brief van een Rwandese vrouw aan haar sponsor in 2021

Wat beter kan in 2022

- Werven van meer nieuwe sponsors middels een meer actieve en gerichte campagnevoering. Hierbij is ook van belang dat aan potentiële sponsors duidelijk wordt gemaakt dat tevens een gedeeltelijke sponsoring van een Rwandese vrouw (dus een deel van € 30 per maand) mogelijk is.
- Werven van meer nieuwe sponsors op project-basis middels het aanschrijven van voor ons nog onbekendere organisaties.
- Samen met onze partnerorganisatie blijven bespreken wat 'empowerment' van overlevenden van seksueel geweld in de praktijk nu precies inhoudt. Hoe bereik je dit op de relatief korte termijn van sponsoring, en hoe kun je hierover het beste afspraken maken met de gesponsorde vrouwen zelf.
- Nadenken over hoe we vrouwen die uit het sponsorschapsprogramma gaan kunnen blijven volgen en aan ons kunnen blijven binden.
- Implementatie van een nieuwe contactvorm tussen sponsor en overlevende, zoals korte video filmpjes. Dit stond gepland voor 2020, maar dit kon door Covid-19 geen doorgang vinden, ook in 2021 niet. Wel hebben wij kunnen proefdraaien en onze plannen daarop kunnen aanpassen.
- Implementatie van een nieuwe vorm van meten van 'empowerment' van een overlevende. Dit heeft helaas door Covid-19 vertraging opgelopen, ook in 2021. Wij hebben in 2020 wel uitgebreid met Solace Ministeries over deze nieuwe vorm online kunnen praten.

Projecten en campagnes gestart vóór 2021: afgesloten of nog lopend in 2021

Mastersupport studenten I

Met behulp van fondsen van Stichting Westeinde hebben twee studenten een bachelor en het eerste jaar van hun master succesvol af kunnen ronden. Mukomeze was op zoek naar een nieuwe donateur voor het laatste jaar van de master. Toen deze gevonden werd heeft één van die studenten in 2015 haar master succesvol afgerond. De andere student is later van start gegaan en door persoonlijke omstandigheden heeft ze niet af kunnen studeren in 2019. In 2020 heeft de studente haar scriptie in kunnen leveren maar ze moest wachten op Covid-19 versoepelingen voordat ze haar thesis kon verdedigen. Na een aantal maanden in 2021 was het dan zover, en heeft de studente succesvol haar thesis verdedigd, waarmee dit project succesvol is afgerond.

Kaduha community development

In het zuiden van Rwanda ligt de Kaduha gemeenschap. Een gemeenschap die door de slechte wegen en de grote afstand tot Kigali lastig te bereiken is. In 2018 heeft Mukomeze een donatie ontvangen van Soroptimistclub de Merwekring. Met deze donatie hebben we een gemeenschap ontwikkelingsproject op kunnen zetten. Hierdoor hebben 306 leden van de gemeenschap voor een jaar lang een zorgverzekering af kunnen sluiten. Voor 17 families hebben we sanitaire voorzieningen kunnen repareren en 21 gezinnen hebben een lening af kunnen sluiten voor landbouwactiviteiten. Begin 2021 hebben we dit mooie project succesvol af kunnen ronden.

Microkredieten

Elke maand, gedurende de afgelopen 4 jaar, werd er door Stapelfinancieringen een bedrag beschikbaar gesteld voor vrouwen in de sponsorschappen van Mukomeze die graag een eigen bedrijfje willen starten of een bestaand bedrijf willen uitbreiden.

Dit is belangrijk omdat deelname aan een project vrouwen vaak net dat steuntje in de rug naar financiële onafhankelijkheid en zelfvoorzienendheid kan geven. Naast de leningen, nemen de vrouwen ook deel aan een training in “business management and saving system”, gefaciliteerd door Solace Ministries. Het project is eind 2021 afgerond. In totaal hebben 43 vrouwen een eigen bedrijfje kunnen starten. De impact van het project is daarmee enorm.

Microkrediet Muyira

In de zuidelijke gemeenschap Muyira hebben we door een donatie van twee personen een microkrediet project op kunnen zetten in 2019. Het project richt zich op het verbeteren van de voedselzekerheid in de gemeenschap. Na het volgen van een training, kunnen vrouwen een lening aanvragen voor landbouw of kleine bedrijven. In totaal zijn er 6 leningen uitgegeven voor bedrijven en 24 voor landbouw. In de woorden van één van de vrouwen uit het project: “The money I gained from my business was used to feed my children and pay school fees for the two youngest who are in secondary school, it was used also to reimburse the micro-loan and I am almost done with it. My business is running well”.

Het Bèkske: Rwandan Empowerment Coffee

In 2017 is het koffieproject “Het Tilburgs-Rwandeas Bèkske” onder het thema ‘mondiaal burgerschap’ gestart dat in maart 2019 vervolgens is overgaan in een nieuwe ondernemingsvorm onder de naam “Het Bèkske: Rwandan Empowerment Coffee B.V.” Mukomeze blijft verbonden aan deze nieuwe onderneming, omdat zij voor 25% aandeelhouder is. Naast het feit dat een groot deel van de opbrengsten terug gaat naar de Rwandese koffie verbouwers, hebben zij dus ook een stem in de onderneming (via Mukomeze) voor wat betreft de winstverdeling.

Mastersupport studenten II

In 2019 is een nieuw masterproject gestart. Door een individuele donateur, hebben drie studentes in december kunnen starten met hun Masteropleidingen. Deze studentes hebben eerder met behulp van een andere donateur al een bachelor diploma behaald. Twee studentes zijn gestart met de studie professional accounting en de ander heeft gekozen voor een master in "Business Administration". Eén van de studentes is helaas ziek geworden en daardoor heeft ze haar studie niet kunnen starten. Samen met Solace Ministries hebben we gezocht naar de beste oplossing en is er een nieuwe studente gevonden die gebruik zal maken van de donatie. Als de andere studente dan weer hersteld is, mag ze haar studie alsnog vervolgen. Ook hier is wat vertraging opgelopen door Corona. Maar naar verwachting zullen de dames in 2022 hun Masterdiploma behalen.

Universiteitsproject IV

Met behulp van een individuele sponsor heeft een studente die in 2019 al haar bachelor diploma heeft behaald in 'Economics and Business Studies', in 2020 kunnen starten met haar Masterdiploma. De droom van deze studente is het afronden van de tweejarige master projectmanagement aan Mount Kenya University. De studente verwacht in 2022 af te studeren.

Projecten en campagnes gestart in 2021

Women's rights awareness project

Door een donatie van de Haëlla Stichting, hebben we een 'Women's Rights Awareness' project kunnen starten. Dit project heeft net een andere focus dan onze gebruikelijke projecten. In het project worden genocide overlevenden van seksueel geweld getraind om zich bewuster te maken van hun rechten. Daarnaast worden er campagnes gestart die de rest van de samenleving ook voorziet van educatie over vrouwenrechten. Voor een aantal van deze vrouwen zal juridische hulp aangeboden worden voor hun casus.

Een veelvoorkomend probleem bij genocide overlevenden van seksueel geweld is namelijk dat ze door hun lage sociale status de rechten over hun land verliezen. Ze zullen juridische ondersteuning krijgen in het aanvechten van dit onrecht. Dit project zal in 2022 afgerond worden.

Building resilience in a hurting society: Empower young women with technical skills

Met behulp van een geweldige donatie van de Snatager Foundation, kon in 2021 het project 'Building resilience in a hurting society' starten. Onze partnerorganisatie Solace Ministries heeft opgemerkt dat jonge vrouwen in Rwanda vaak toch moeilijk aan een baan komen en zelfvoorzienend worden. Het doel van dit project is het ondersteunen van jonge vrouwen om hun dromen te bereiken en het aanpakken van werkloosheid onder jonge vrouwen. Door middel van het opleiden van de vrouwen in technische vaardigheden in de textielsector én ze trainingen in ondernemerschap aan te bieden, hopen we dit doel te kunnen bereiken. Er zijn 18 studentes gestart met dit project eind 2021. Een ander deel van de donatie hebben we – via Stichting Impact – kunnen besteden aan een 3-D kunstproject waarbij de verhalen van 10 vrouwen en een man te beluisteren zullen zijn; allen genocide overlevenden van seksueel geweld die gesteund worden door Solace Ministries. De Snatager Foundation had namelijk als voorwaarde 10% van de donatie weg te geven aan anderen/ander project.

Universiteitsproject V

Door een individuele donateur, heeft er in 2021 nog een studente kunnen starten met haar opleiding. Deze vrouw is geboren uit de verkrachtingen tijdens de genocide tegen de Tutsi's in Rwanda. Deze studente gaat business management studeren. Naar verwachting zal zij in 2024 haar bachelor diploma behalen.

Musange microkrediet

Door een individuele donatie, hebben we in 2021 een microkrediet project kunnen starten in Musange gemeenschap. In deze gemeenschap zijn 30 overlevenden van seksueel geweld geïdentificeerd die geholpen kunnen worden met dit project. Het belangrijkste doel van het project is het promoten van landbouw door het verstrekken van leningen voor landbouw, trainingen voor agri-business en het distribueren van landbouwbenodigdheden. Dit project zal in 2022 worden afgerond.

Universiteitsproject VI

Met behulp van een individuele donateur, kan dit jaar nog iemand starten met een opleiding aan de universiteit. De jonge man die de opleiding zal starten, is iemand die geboren is uit de verkrachtingen tijdens de genocide. Zijn droom is om journalist te worden en hij zal dan ook starten met de driejarige opleiding journalistiek. De jonge man is blij dat zijn droom om een opleiding te mogen starten nu daadwerkelijk is uitgekomen.

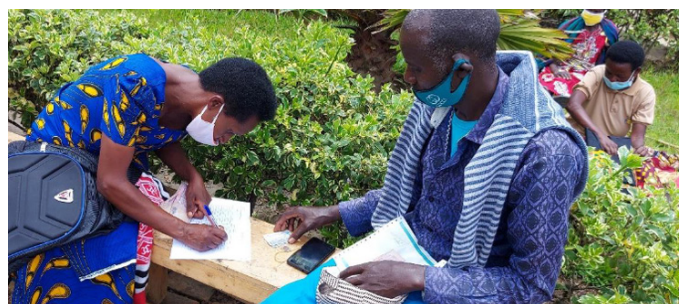
Campagnes en 'Vrienden van Mukomeze'

Door een aantal extra bijdragen aan Rwanda voor onder andere noodhulp met betrekking tot Covid-19, het tijdelijk opvangen van een aantal sponsorschappen tot een nieuwe sponsor gevonden was, maar ook het zorgen dat de medische materialen voor de Solace kliniek in Rwanda zouden aankomen, werd de reservevoorraad van Mukomeze minder. Om te zorgen dat deze gelden weer aangevuld werden zodat

we bij kunnen springen voor noodgevallen en bijdragen aan o.a. salariskosten van Solace Ministries personeel, hebben we een aantal campagnes uitgevoerd in 2021. In een geval kregen we het aangevraagde project niet toegewezen (door Van Lanschot), maar ontvingen we wel een kleiner bedrag die we vervolgens aan onze reserves konden toevoegen. Ook zijn we eind 2021 gestart met 'Vrienden van Mukomeze', een programma waarin individuen en bedrijven een jaarlijkse financiële bijdrage aan Mukomeze kunnen schenken, en waar ze ook iets voor terug krijgen in de vorm van bijvoorbeeld een lezing, boek of koffie. Op die manier kunnen we niet-geoordeeld geld binnenhalen, waarmee we bovenstaande kostenposten kunnen financieren. In December 2021, waren de reserves weer voldoende.

Community empowerment project

Tijdens de overleggen met Solace Ministries, waarin we samen de huidige projecten evalueren en reflecteren op wat er in de toekomst beter kan, werd er gesignaleerd dat met enkel het huidige sponsorschap programma het de vrouwen niet altijd lukt om zelfredzaam te worden. Hiervoor is de combinatie van sponsorschap en project nodig om de vrouwen eerst een stabiele basis te geven en vanuit daar te werken aan een manier om financiële zelfvoorzienendheid te waarborgen. Vanuit deze visie, zijn we in 2021 aan de slag gegaan met een nieuw projectformat, waarin project en sponsorschap worden gecombineerd. Naar alle waarschijnlijkheid zal dit project in 2022 van start gaan. In 2021 is er in totaal €28.159 aan projecten besteed (in 2020 was dit bedrag €10.315).

Projecten

Wat goed ging in 2021

- Onze projecten dragen bij aan 10 van de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (VN). Deze doelen dienen als blauwdruk voor organisaties en als oproep tot het ondernemen van actie aan alle landen. De Duurzame Ontwikkelingsdoelen dienen als een framework voor Mukomeze en maken de variëteit aan gebieden waarop wij werkzaam zijn mooi zichtbaar.
- Met onze eerste Internationale Adviesraad en Ambassadeursmeeting, betrekken we voor het eerst deze groep experts gezamenlijk op een actieve manier bij de ontwikkelingen van Mukomeze, waaronder de projecten. Hierbij worden de experts gebruikt als klankbord voor de ontwikkelingen en keuzes die Mukomeze en Solace Ministries voor ogen hebben en geven ze advies over het bereiken van onze doelen.
- 2021 was een jaar waarin Solace Ministries nog meer naar de voorkant in Nederland werd gehaald. Ze waren bijvoorbeeld aanwezig bij de bestuursvergaderingen waar besluitvoering plaats vindt of ze werden meer betrokken bij het geven van presentaties aan (potentiële) donoren om projecten toe te lichten. Dit legt nog meer de nadruk op co-creatie. Een belangrijk aspect van het werk van Mukomeze.
- Daarnaast was het een heel actief jaar voor de projecten van Mukomeze en Solace Ministries. Naast de toegewezen financieringen, hebben we dit jaar 5 extra subsidieaanvragen ingediend bij verschillende organisaties. Helaas zijn deze donaties niet toegekend. Toch heeft het ons veel mogen leren over deze aanvragen, en hebben we kunnen rekenen op een fijne, snelle samenwerking met Solace Ministries.

Wat beter kan in 2022

- Door de situatie omtrent Covid-19 was het, voornamelijk voor de universiteitsprojecten, lastig om een stabiel rapportagesysteem te behouden. Lessen en vakken vielen uit, waar anderen online doorgingen. In 2022 willen we weer werken naar een systeem waar duidelijk alle ontwikkelingen met betrekking tot deze projecten te vinden zijn.
- In 2021 zagen we meer en meer dat sponsorschappen zorgen voor een zeer belangrijke basis. Het is echter moeilijk om economische zelfstandigheid te bereiken met enkel de sponsorschappen. Daarom zijn we druk bezig met het herzien en doorontwikkelen van Mukomeze. Er mag nog wat meer focus komen te liggen op het starten van nieuwe projecten zodat de vrouwen die nu in sponsorschappen zitten dat extra duwtje in de rug kunnen krijgen. Sinds 2021 is hiervoor een fundraiser aangesloten in het bestuur die zich daarop zal focussen om zo meer funding binnen te halen.

Activiteiten en media-exposure

Activiteiten 2021

Hieronder volgt in chronologische volgorde de activiteiten die in 2021 plaatsvonden en waar Stichting Mukomeze bij betrokken was. Voor een uitgebreidere uitleg van deze activiteiten verwijzen we naar onze website en/of social media kanalen. Voor activiteiten, zoals lezingen, vragen wij een onkostenvergoeding en/of bijdrage, die vervolgens weer ten goede komt aan de vrouwen en mannen in Rwanda. Vanwege de uitbraak van Covid-19 in 2020, werd ook dit jaar wederom een ander jaar dan andere jaren. De meeste activiteiten vonden voor het tweede jaar weer online plaats.

Om onze kennis en kunde up to date te houden, is Stichting Mukomeze verder lid van de volgende organisaties en netwerken: WO=MEN, Partin, en CRSV Network NL. Met enige regelmaat neemt een of meerdere bestuursleden van Mukomeze aan bijeenkomsten van deze organisaties deel.

19 januari 2021

Bestuursleden van Mukomeze waren uitgenodigd een online presentatie te geven over het werk van Mukomeze aan de leden van de Rotary Zuidas (Amsterdam).

Februari-maart 2021

Mukomeze werkte samen met vier studenten van Avans Hogeschool in Breda (Opleiding Communicatie en Communication & Multimedia Design) om meer bekendheid te creëren voor de stichting. De studenten bekeken de mogelijkheden om via social media meer aandacht, volgers en sponsors te krijgen. Ook hielpen zij mee in de design van onze beeldmaterialen.

8 maart 2021

De voorzitter van Mukomeze nam deel aan het event "International Women's Day: Influence with Impact" in Breda, georganiseerd door De Teruggave, Aithra ondernemende vrouwen en Breda Internationals, en sprak over o.a. het werk van Mukomeze en Bèkske. Bekijk hier de aftermovie: <https://www.youtube.com/watch?v=sy47QiztHiY>

30 maart 2021

Bestuursleden van Stichting Mukomeze waren uitgenodigd een online presentatie over het werk van Mukomeze te geven voor de leden van Rotary Geldermalsen.

7 april 2021

Herdenking van de genocide tegen de Tutsi's, 27 jaar na dato. Mukomeze stuurde een foto in van het bestuur voor de online herdenking van de Ambassade van Rwanda in Nederland, in solidariteit met de genocide slachtoffers en overlevenden.

Mei-juni 2021

Stichting Mukomeze lanceerde haar nieuwe website, logo en flyer. Met dank aan o.a. Karin van Hirtum, Sven van Bezouw, Gerben Snijder, en studenten van Avans Hogeschool Breda!

Juni 2021

De voorzitter van Mukomeze was kort in Rwanda. Ze zag met eigen ogen de negatieve impact van corona op de levens van de vrouwen die Mukomeze steunt.

Oktober 2021

De campagne 'vriend van Mukomeze' werd werkelijkheid. Het is een nieuwe manier om Stichting Mukomeze te steunen waarbij de sponsor er ook nog iets voor terug krijgt (bijv. koffie van het Bèkske, het boek van Mama Lambert of het boek 'And I Live On', plaatsing van het bedrijfslogo op de website van Mukomeze, een lezing), want vriendschap is wederkerig. De opbrengsten die vanuit 'vrienden van Mukomeze' binnenkomen gebruikt Mukomeze om onvoorziene kosten of kosten die niet onder de reguliere sponsorschappen of projecten vallen te kunnen betalen. Te denken valt aan de reparatie van een dak van een huis dat instort, de vervanging van een koe die onverwacht sterft, vervoerskosten van bijvoorbeeld medische apparatuur die vanuit Nederland naar Rwanda gaat, sponsorschappen die gestopt worden en opgevangen moeten worden, et cetera. Daarnaast draagt Mukomeze al vele jaren €600 per kwartaal bij aan personeelskosten bij Solace Ministries.

November 2021

De voorzitter van Mukomeze was in Rwanda in het kader van het Bèkske: Rwandan Empowerment Coffee. Dit bood tevens de mogelijkheid om met Solace Ministries van gedachten te wisselen over enkele Mukomeze projecten, sponsorschappen en toekomstige ideeën.

November 2021

Anne-Marie de Brouwer, mede-oprichter en voorzitter van Stichting Mukomeze, feliciteert de Ambassade van Rwanda in Den Haag ter gelegenheid van het 15-jarig jubileum van haar vestiging in het Koninkrijk der Nederland (2006-2021). Bekijk hier haar boodschap: <https://youtu.be/DdNR33-7azM>

13 december 2021

Vanuit Canada, Australië, Mexico, Duitsland, Nederland en natuurlijk Rwanda, allemaal verbonden door het belangrijke werk met en voor genocide overlevenden van seksueel geweld. Op deze dag vond Mukomeze's eerste Internationale Adviesraad en Ambassadeurs vergadering plaats, georganiseerd tezamen met Solace Ministries. Besloten werd deze online bijeenkomsten voortaan vaker te organiseren, zo'n 2 keer per jaar.

Media-exposure 2021

Hieronder volgt in chronologische volgorde de media berichten die in 2021 verschenen en waarbij Stichting Mukomeze werd vermeld. Links naar deze artikelen of de artikelen zelf zijn te vinden op onze website en/of onze social media kanalen. Daarnaast brengen we zelf nieuwsbrieven uit die we versturen naar onze achterban.

- Mukomeze sponsor Sara Vermeltfoort verteld in januari 2021 in tijdschrift 'De Stroom' over wat ze van twee Rwandese vrouwen leerde: "(...) dat familie essentieel is, en dat mag je heel ruim zien, over grenzen en bloedbanden heen."
- De online activiteiten die hierboven genoemd zijn, zoals het event op 8 maart en de video boodschap voor de Rwandese Ambassade in Nederland, werden ook via de Mukomeze social media kanalen en de kanalen van de andere organisatoren wijd verspreid via hun eigen kanalen.

Wat goed ging in 2021

- Door de Covid-19 pandemie hebben we ook in 2021 online weer ingezet. Zo hebben we over de impact van ons werk verteld tijdens online bijeenkomsten bij rotaries, waar nieuwe sponsors en donateurs uit voortkwamen.
- Ook hebben we gezocht naar manieren om meer funding te genereren die niet geormerkt is, maar juist gebruikt kan worden voor o.a. onvoorziene kosten (bijvoorbeeld stopgezette sponsor-schappen) en bijdrage aan salariskosten van personeel bij Solace Ministries. Om dit te faciliteren hebben we de campagne 'Vrienden van Mukomeze' opgericht, waarbij tegenover een jaarlijkse donatie een tegenprestatie vanuit Mukomeze staat. Eind 2021 konden we al onze eerste bedrijfsvriend verwelkomen.
- De website, inclusief logo, is totaal vernieuwd.
- Voor de eerste keer hebben we, i.s.m. Solace Ministries, de Mukomeze Internationale Adviesraad en Ambassadeurs vergadering gehouden. Iedereen was erg betrokken.

Wat beter kan in 2022

- Een nog gericht beleid uitstippelen voor activiteiten waaraan we willen deelnemen of die we zouden willen organiseren.
- Nog meer inzetten op online bijeenkomsten, ook als Covid-19 ten einde loopt.
- Meer aansluiting zoeken bij netwerken die complementair werk voor Stichting Mukomeze zouden kunnen verrichten.
- Onze communicatie verder professionaliseren o.a. via social media, de website en nieuwsbrief. Hierbij Internationale Adviesraadsleden en Ambassadeurs faciliteren in het toezenden van relevante berichten die zij dan makkelijk kunnen verder verspreiden.

Toelichting op de inkomsten

De reguliere inkomsten van Stichting Mukomeze zijn in 2021 fors gestegen ten opzichte van 2020 (+/+€23.741; +/+61%). Deze toename wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een zeer sterke stijging van de projectinkomsten (+/+€20.159; +/+196%) en in mindere mate door een stijging van de vrije donaties, incl. campagnes (+/+€3.762; +/+46%).

De sponsorschapsinkomsten lagen in 2021 op het niveau van 2020; in beide jaren waren er geen bijzondere inkomsten. De toename in de projectdonaties komt met name door een eenmalige grote donatie van de Snatager Foundation (€20.000), grotendeels voor het project 'Building resilience in a hurting society; empower young women with technical skills' in 2021. Een groot deel van de projecten liep zowel in 2020 als in 2021, met vergelijkbare niveaus van inkomsten. De eenmalige donaties zijn in 2021 flink gegroeid ten opzichte van 2020 (+/+€8.316; +/+274%). Dit was het gevolg van extra inspanningen aan het einde van het jaar om de noodzakelijke financiële buffers aan te vullen om de doorlopende sponsorschappen te kunnen blijven doorbetalen. Daartegenover staat dat er in 2020 niets is opgehaald via (online) campagnes (t.o.v. €4.554 in 2020, voornamelijk opgezet vanwege de wereldwijde Covid-19 uitbraak die ook een enorme impact heeft gehad op onze partnerorganisatie in Rwanda).

In 2021 zijn er, net als in 2020 en versterkt door de Covid-19 maatregelen, nagenoeg geen lezingen en daarmee weinig inkomsten geweest uit de verkoop van Rwandese handicrafts (enkel ter ondersteuning van de vrouwen in Rwanda (en van onze presentatie-activiteiten) en daarmee zonder direct winsttoegmerk voor Mukomeze). In 2020 is er nog een bedrag van €850 voor royalties binnengekomen in het kader van het project "The Men Who Killed Me"; voor het vervolg op dit eerste boek dat in 2019 is verschenen: "And I Live On". Dit bedrag is in 2020 vanuit de campagne-opbrengsten aangevuld tot €1500, waardoor aan alle 15 deelnemers aan het boek een bedrag van €100 kon worden toegezegd. In 2021 waren deze inkomsten er niet. In 2021 waren er, net als in 2020, nagenoeg geen inkomsten uit rente en ook geen overige inkomsten.

Toelichting op de uitgaven

De bijdragen aan Rwanda zijn in 2021 met 36% (€15.710) gestegen ten opzichte van 2020. Het aantal sponsorschappen is gedurende 2021 met één sponsorschap gegroeid naar 68, waardoor de uitgaven aan deze sponsorschappen licht zijn gegroeid (€380; +/+2%). De projectuitgaven zijn in lijn met de projectinkomsten in 2021 gestegen t.o.v. 2020 (+/+€17.844; +/+173%). Buiten het genoemde project 'Building resilience in a hurting society; Empower young women with technical skills' gaat het hier met name om doorlopende of kleinere eenmalige projecten. In 2021 is er ten behoeve van acht projecten geld overgemaakt naar Solace Ministries; in 2020 waren dit er vijf.

De algemene vaste bijdragen ten behoeve van partnerorganisatie Solace Ministries zijn primair bedoeld ter ondersteuning van de Mukomeze-activiteiten ter plaatse. Deze zijn in 2021 flink gedaald t.o.v. 2020 (-/-€2.170; -/-32%). De daling komt enerzijds door het eenmalig doorstorten in 2020 van een eenmalige donatie van €1.200 van een sponsor die qua doelstelling buiten de scope van het sponsorschapsprogramma van Mukomeze viel. Verder kon in 2021 wegens een te beperkte financiële buffer op de rekening van de stichting twee keer de vaste kwartaalbijdrage ter ondersteuning van onze partnerorganisatie van €600 niet worden overgemaakt.

¹ Verschillen tussen inkomsten en uitgaven binnen een jaar en tussen jaren komen voor een belangrijk voort uit verschillen in het tijdstip van inkomsten (eenmalig, maandelijks of jaarlijks) en uitgaven (op kwartaalbasis). Dit speelt met name bij buitenlandse sponsors (om transactiekosten te besparen) en bij projecten.

Begin 2021 kon aan alle 15 deelnemers aan het project “The Men Who Killed Me”, voor het vervolg op dit eerste boek dat in 2019 is verschenen: “And I Live On”, het in 2020 opgehaalde en toegezegde bedrag van €100 worden betaald. In 2020 was dit nog niet gebeurd.

Toelichting op de overhead-ratio en het resterend saldo

De overheadkosten waren in 2021 nog lager dan in 2020 (-/-€363; -/-82%). Door de Covid-19 uitbraak hebben er in beide jaren nagenoeg geen fysieke activiteiten plaatsgevonden. Daarbij is in 2021 een bedrag van €400 aangevraagd en ontvangen van een fonds ter verlichting van administratieve kosten voor kleinere organisaties.

Door de lage administratieve kosten in zowel 2020 als 2021 liggen de overheadkosten (waaronder ook bank- en transactiekosten, portokosten, reiskosten, webhosting, KvK) eind 2021 met 2,56% ruim onder de zelf geformuleerde grens van 3% van de reguliere inkomsten (2,95% eind 2020). De overhead-ratio voor 2021 zelf is 0,12% ten opzichte van 1,14% in 2020. Deze jaar-ratio is overigens erg gevoelig voor timing van inkomsten.

Het totaalsaldo van de bankrekeningen per eind 2021 was met € 13.803 gelukkig weer redelijk op niveau, maar zoals eerder aangegeven bij de inkomsten is dit saldo nodig om de doorlopende sponsorschappen te kunnen blijven doorbetalen. Dit is nodig, omdat Mukomeze in voorgaande jaren, met name in 2019, eenmalige grotere sponsorschapsdonaties heeft ontvangen ten behoeve van sponsorschappen die qua uitgaven de komende jaren nog zullen doorlopen (ca. €7.000 in totaal). Daarnaast neemt Mukomeze inmiddels zelf ook een aantal sponsorschappen voor haar rekening en probeert zij ieder kwartaal een bijdrage van €600 te doen ter ondersteuning van partnerorganisatie Solace Ministries. Daarmee was er eind 2021 feitelijk geen sprake meer van een vrij besteedbaar saldo. Mukomeze streeft er overigens sowieso steeds naar om het vrije saldo niet te ver te laten oplopen en probeert daarvoor tijdig zinvolle bestemmingen te vinden, vaak in aanvulling op de reeds lopende activiteiten.

Overzicht inkomsten en uitgaven

Inkomsten

	2020	2021
Sponsorschappen (RI)	€ 20.260	€ 20.280
Projecten (RI)	€ 10.260	€ 30.419
Reguliere donaties (RI)	€ 660	€ 660
Eenmalige donaties (RI)	€ 3.033	€ 11.349
Campagnes (RI)	€ 4.554	€ 0
Handycrafts	€ 35	€ 238
"The men who killed me"	€ 1.500	€ 0
Rente	€ 1	€ 0,55
Overig	€ 0	€ 0
	€ 40.303	€ 62.746

Uitgaven

Sponsorschappen	€ 24.020	€ 24.400
Projecten	€ 10.315	€ 28.159
Campagnes	€ 2.349	€ 2.005
Algemene bijdragen	€ 6.870	€ 4.700
Handycrafts	€ 0	€ 0
"The men who killed me"	€ 0	€ 1.500
Overig	€ 0	€ 2.000
Stichtingspakket Rabobank (OH)	€ 119	€ 120,28
Reiskosten (OH)	€ 0	€ 30,54
Administratieve kosten (OH)	€ 321,62	€ 72,85
	€ 43.995	€ 62.842

Saldo van inkomsten en uitgaven	€ 3.692	€ 96
Saldo lopende rekening 31-12	€ 13.898	€ 13.803

Ratio Overheadkosten (OH) / Reguliere Inkomsten (RI)*	2,95%	2,56%

Waarde aandelenpakket Bèkske BV	€ 5.000	€ 5.000

* De ratio wordt berekend over de gehele periode sinds de oprichting van stichting Mukomeze

Doelstellingen vanaf 2022*

Sponsorschappen

- Zelf actiever en gericht sponsorschappen onder de aandacht van potentiële sponsors brengen, waaronder organisaties. Hierbij moeten we ook gedeeltelijke sponsoring meer onder de aandacht brengen.
- Duidelijker zoeken naar de manier waarop overlevenden het beste en snelste traject naar empowerment kunnen afleggen en hoe dit besproken kan worden met de overlevenden.
- Nadenken over hoe we vrouwen die uit het sponsorschapsprogramma gaan kunnen blijven volgen en aan ons kunnen blijven binden.
- Het in 2019 gemaakte plan van een nieuwe manier om 'empowerment' te meten implementeren bij Solace Ministries.
- Het in 2019 gemaakte plan van een nieuwe manier van contact tussen sponsor en overlevende implementeren bij Solace Ministries.

Projecten

- Inzetten op het aanwenden van nieuwe projecten in overeenstemming met de capaciteit van het bestuur van Mukomeze.
- Meer verantwoording voor het houden aan deadlines en monitoren van projecten bij onze partnerorganisatie leggen.
- Een nieuw project waarin de gemeenschappen centraal staan verder uitwerken en implementeren.

Activiteiten

- Gerichter keuzes maken in de activiteiten die we willen ontplooiën of waar we aan willen deelnemen, met inachtneming van de doelgroepen die we willen bereiken en de tijd en middelen die we daarvoor beschikbaar hebben.
- Meer aansluiting zoeken bij netwerken die complementair werk voor Stichting Mukomeze kunnen verrichten, zodat niet al het werk primair bij Mukomeze ligt.
- Meer en vaker inzetten op online bijeenkomsten bij organisaties om over ons werk te spreken.
- Nadenken over het verder ontwikkelen van innovatieve en creatieve activiteiten (e.g. sponsorlopen, diners).

Communicatie

- De communicatie over onze activiteiten aan geïnteresseerden professionaliseren en uitbreiden middels een communicatie strategie plan, o.a. via social media en de nieuwsbrief.
- Onderwerpen die interessant zouden kunnen zijn voor de media actiever onder de aandacht brengen.

Financiële doelstellingen

- Continue instroom van algemene donaties, om op deze manier flexibeler te zijn in de uitvoering van onze activiteiten in Rwanda.
- Vergroten van de inkomsten, ook met het oog op de dekking van noodzakelijke kosten die in Nederland gemaakt moeten worden (e.g. kosten voor monitoring dekken, kostenvergoedingen).
- Maandelijks een target halen voor de sponsorschappen en voor het binnenhalen van de jaarlijkse nieuwe sponsorschappen.
- De activiteiten die we ondernemen/aan deelnemen ook actiever koppelen aan (potentiële) inkomsten.

Bestuur

- Goede, continue bezetting op alle bestuursfuncties.
- Goede, efficiënte aanwending van de tijd en middelen bij de keuzes die we maken. Hierbij hoort een duidelijke taakverdeling en het werken met deadlines.
- Verdere professionalisering als organisatie bij: keuzes maken om op een goede manier te kunnen doorgroeien als organisatie, een strategisch en financieel jaarverslag opstellen, en mogelijke partners benaderen om ons netwerk te vergroten.
- Actiever en doelgerichter vrijwilligers inzetten om activiteiten mee te organiseren of aan deel te nemen en dit niet alleen bij bestuursleden neerleggen.

*met inachtneming van de mogelijkheden rondom de voortdurende Covid-19 pandemie.

MUKOMEZE

EMPOWER HER / HIM

Contact informatie

Stichting Mukomeze is online te vinden via www.mukomeze.nl

U kunt Stichting Mukomeze bereiken via: info@mukomeze.nl

Het bankrekeningnummer van Stichting Mukomeze is NL95 RABO 01435.58.927, SWIFT code: RABONL2U (Rabobank Breda). Uw giften zijn fiscaal aftrekbaar aangezien Stichting Mukomeze een Algemeen Nut Beogende Instelling is (ANBI).

Stichting Mukomeze is opgericht op 8 mei 2008 in Den Haag, Nederland. Stichting Mukomeze is momenteel gevestigd in Breda en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 27318760. Het RSIN/Fiscaal nummer is 8193.96.436.

